

Starptautisko tiesību un Eiropas Savienības tiesību jomas kvalifikācijas eksāmena teorētiskās daļas ietvara anotācija

Valsts vienotā jurista profesionālās kvalifikācijas eksāmena teorētiskajā daļā starptautisko tiesību un Eiropas Savienības (ES) tiesību jomā ietvertie jautājumi var aptvert šādas jomas:

Starptautisko privāttiesību jomā jautājums var būt par šādām tēmām, proti,

1. Starptautisko tiesību jēdziens un avoti (Starptautiskais (arī divpusējie tiesiskās palīdzības līgumi), ES (Briseles I bis regula, Roma I un Roma II regulas) un nacionālais regulējums (Civillikuma ievads, Civilprocesa likuma F daļa).
2. Starptautiskā tiesu piekritība (pamatprincipi, izņēmuma jurisdikcija, jurisdikcija lietās ar vājāko pusi, vienošanās par tiesu, īpašā un vispārīgā jurisdikcija).
3. Kolīziju tiesības (kolīziju tiesību sastāvs, *renvoi*, piemērojamo tiesību noteikšana, vienošanās par piemērojamajām tiesībām, prevalējošās imperatīvās normas).
4. Ārvalsts tiesu un šķīrējtiesu spriedumu atzīšana un izpilde (eksekvatūra, brīva tiesas spriedumu kustība ES, ārvalsts šķīrējtiesas spriedumu atzīšanas process, neatzīšanas pamati).
5. Eiropas starptautiskais civilprocess (Eiropas maza apmēra, Eiropas maksājuma rīkojuma, Eiropas izpildu rīkojuma procedūras, pārrobežu prasību nodrošināšana).
6. Starptautiskās tirdzniecības tiesības (starptautiskie darījumi (piemēram, preču pirkuma pārdevumu līgumi), starptautiskie pārvadājumi).

Starptautisko publisko tiesību jomā jautājums var būt par šādām tēmām, proti,

1. Starptautisko tiesību avotu teorija (primārie (proti, pamata) un palīgavoti, starptautisko tiesu judikatūra, starptautisko tiesību palīgavotu pielietošana).
2. Starptautisko tiesību subjekti (tiesībsubjektības pazīmes, primārie tiesību subjekti un atvasinātie tiesību subjekti, veidojumi un personas ar ierobežotu starptautisko tiesībsubjektību, (pretošanās kustības, indivīds u.c.), valstu un valdību atzīšana, valdību neatzīšanas tiesiskās sekas, valsts nepārtrauktība (kontinuitāte) un valsts pēctecība).
3. Starptautisko tiesību piemērošana (interpretācijas norma, atrunas, vienpusējās interpretatīvās deklarācijas, starptautisko līgumu apstrīdamība un spēkā neesamība, *ius cogens*, starptautisko tiesību normu savstarpējā hierarhija, monisms un duālisms, starptautisko tiesību avotu vieta Latvijas ārējo normatīvo aktu hierarhijā).
4. Apvienoto Nāciju Organizācija (Drošības padomes un Ģenerālās asamblejas funkcija miera un drošības nodrošināšanā, cilvēktiesību mehānismi).
5. Valsts un starptautisko organizāciju atbildības tiesību institūts (Starptautisko tiesību komisijas panti, atbildības pamats, atbildības attiecināmība, atbildības saturs, diplomātiskā aizsardzība un tās priekšnoteikumi, *erga omnes* atbildība, tiesiskās sekas).
6. Apvienoto Nāciju Organizācijas Starptautiskās tiesas, Starptautiskās krimināltiesas, Eiropas Cilvēktiesību tiesas jurisdikcija, kompetence, spriedumu spēks.
7. Starptautiskās krimināltiesības un starptautiskās humanitārās tiesības (Ženēvas konvencijas un protokoli, to piemērošana starptautiskajiem un nestarptautiskajiem militārajiem konfliktiem, genocīda un noziegumu pret cilvēci jēdzieni un savstarpējā nošķiršana, agresijas nozieguma jēdziens).

ES tiesību jomā jautājums var būt par šādām tēmām, proti,

1. ES institucionālā sistēma (būtiskākās ES institūcijas, to sastāva veidošanas principi, lēmumu pieņemšana, galvenās kompetences, ES likumdošanas procesa pamatprincipi, dalībvalstu valdību, parlamentu, tiesu un pilsoņu loma ES).
2. ES Tiesas uzbūve un būtiskākās kompetences (Tiesa un Vispārējā tiesa, prejudiciālo nolēmumu procedūra, pārkāpuma procedūra pret dalībvalsti, ES tiesību aktu apstrīdēšana ES Tiesā).
3. ES tiesību avoti (tiesību aktu veidi un hierarhija, ES Tiesas judikatūras nozīme, interpretācijas metodes).
4. ES tiesību piemērošana dalībvalstu tiesās (ES tiesību pārkāpums, tiešā un netiešā iedarbība, valsts atbildība par ES tiesību pārkāpumu).
5. ES vienotais tirgus un tā pamatbrīvības (pamatjēdzieni, valsts pasākumu veidi un raksturojums, pieļaujamie brīvību ierobežojumi un to raksturojums, savstarpējās atzīšanas princips pamatbrīvību kontekstā).